

Vinterklær

Ullundertøy

Vinterdress

Vintersko

Hals

Lue og votter

Fleecejakke

Rettigheter og plikter i skolen

Foreldrenes rettigheter og plikter

Rettigheter

- Samarbeide med skolen
- Få vite hvordan det går med barnet
- Få informasjon
- Ta del i medbestemmelse
- Være trygg for barnet på skolen

Plikter

- Samarbeide med skolen
- Ta ansvar for at skolen er et godt sted å være for alle
- Passe på at barnet går på skolen
- Gi beskjed når barnet er borte fra skole
- Følge lover og regler

Elevens rettigheter og plikter

Rettigheter

- Gå på gratis offentlig skole
- Ha det godt på skolen
- Få den hjelpen han eller hun trenger
- Få vurdering
- Ta del i medbestemmelse
- Få morsmålsopplæring etter behov
- Få tospråklig fagopplæring etter behov
- Få tilbud om SFO (1.–4. klasse)

Plikter

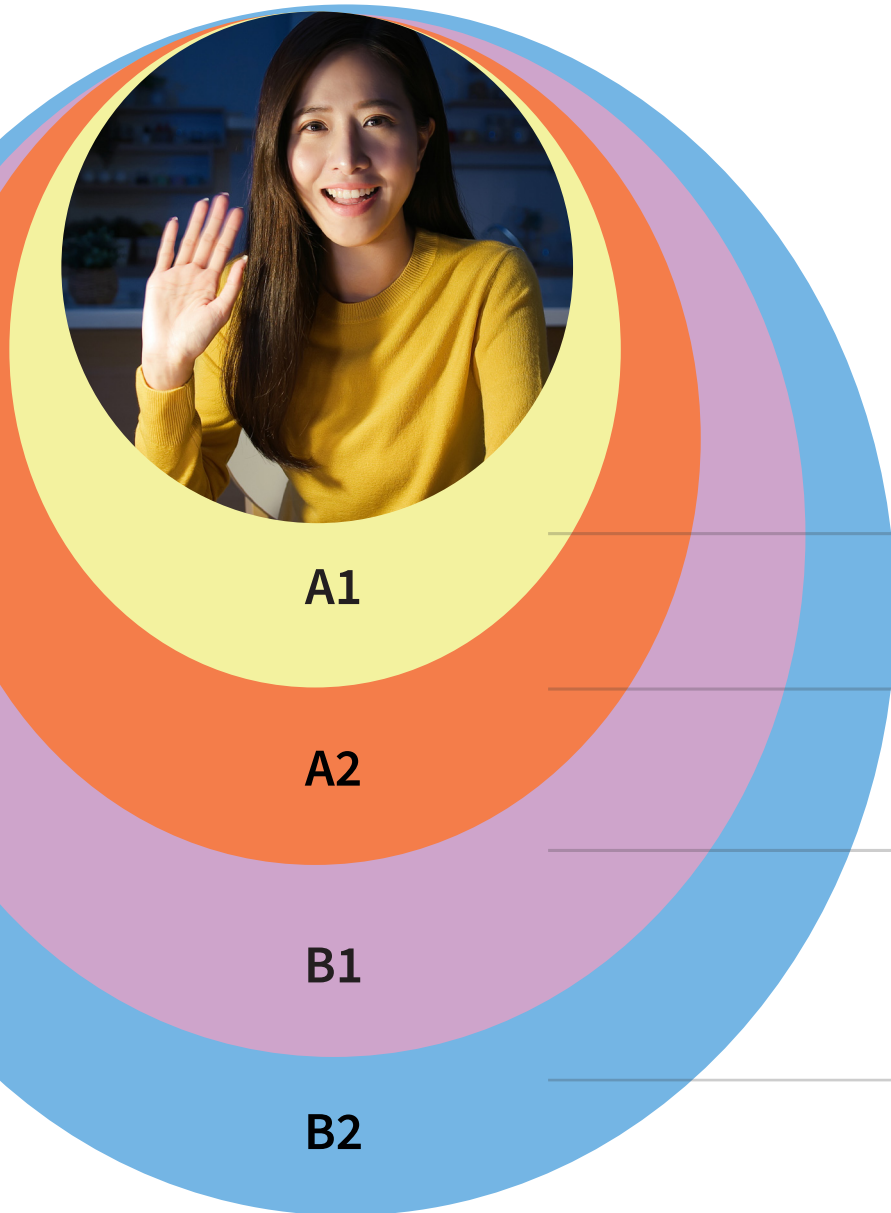
- Ta ansvar for at skolen er et godt sted å være for alle
- Gå på skolen
- Møte til alle timer og ikke komme for sent
- Være aktiv på skolen
- Følge skolens ordensregler
- Følge andre lover og regler
- Ta ansvar for egen læring

Skolens plikter

Plikter

- Ta ansvar for at skolen er et godt sted å være for alle
- Samarbeide med foreldrene
- Følge lover og regler
- Følge læreplanen som er bestemt av politikerne
- Passe på at alle elevene får den hjelpen de trenger
- Lære elevene å ta ansvar
- Lære elevene medbestemmelse
- Lære elevene toleranse
- Gi elevene vurdering
- Gi beskjed til barnevernet hvis de tror noe er galt

Språknivåene

A1: Jeg heter Jenny. Jeg er skilt. Jeg liker å lage mat.

A2: Jeg heter Jenny, og jeg er skilt. Jeg trives med å lage god mat.

B1: Jeg ble skilt for noen år siden, og jeg trives med livet mitt nå. Jeg har mange gode venner og elsker å invitere dem hjem på god mat.

B2: For noen år siden ble mannen min og jeg skilt, men jeg har det likevel bra nå. Livet går sin gang. Jeg har mange venner og liker å finne på ting sammen med dem.

Arbeidsavtale

Denne avtalen er inngått den 14.10.2016 mellom Jenny Rodriguez og Borgen sykehus ved personalansvarlig Bente Dalvin.

Arbeidsplass: Borgen sykehus

Stilling: Helsefagarbeider

Stillingsstørrelse: 60 %

Arbeidsbeskrivelse: Stell og pleie av pasienter

Arbeidsforholdets varighet: Fast ansettelse fra 14.10.2016

Prøvetid: 3 måneder

Oppsigelsesfrist: 3 måneder

Arbeidstid: Turnus (arbeid hver 3. helg)

Arbeidstøy: Holdes av arbeidsgiveren

Lønn: Lønnstrinn 30

Lønn utbetales den 12. i hver måned. Kvelds- og helgetillegg etter gjeldende regelverk

Pensjonstrekk: 2 % av brutto lønn

Ferie: Rett til ferie etter ferieloven. Feriepenger utbetales i juni

Denne avtalen er laget i to eksemplarer, ett til hver av partene.

Borgen, 14.10.2016

Bente Dalvin

Bente Dalvin
Personalansvarlig

Jenny Rodriguez

Jenny Rodriguez
Arbeidstaker

Vedlegg: Erklæring om taushetsplikt

Å leve i to kulturer

Vi-kultur (gruppeorientert kultur)

- Alder er visdom og de eldre er det viktigste.
- Hvert enkelt menneske har klart definerte roller.
- Familiens og gruppas meninger er viktigst.
- Barna skal være lydige. De voksne bestemmer.
- Foreldrene setter få grenser for de små barna.
- Eldre barn har mange grenser.
- Det er viktig hva familien og samfunnet synes om meg og det jeg gjør.
- Storfamilien er i sentrum.
- Skam og ære betyr mye.

Jeg-kultur (individerorientert kultur)

- Barna er framtiden, og barna er de viktigste.
- Hvert enkelt menneske må skape sin egen rolle.
- Det er positivt å være kritisk og å ha egne tanker og meninger.
- Dialog og forhandlinger er viktig.
- Foreldrene setter mange grenser for de små barna.
- Eldre barn får ta egne valg og må være selvstendige.
- Det er viktig hva jeg selv synes om meg og det jeg gjør.
- Kjernefamilien er i sentrum.
- Skyld og samvittighet betyr mye.

Bolig

Å leie bolig

Boliger som er til leie, annonseres gjerne på Internett. De fleste utleieboliger er private. Når vi ønsker å leie bolig, er det også svært vanlig å bruke nettverket vårt. En huseier vil gjerne be om en referanse. Noen som kjenner oss godt, kan snakke med huseieren og fortelle at vi er pålitelige. Det er også viktig for huseieren å vite at vi har en inntekt hver måned så vi kan betale husleia.

Det er vanlig at huseieren ber om et depositum. Depositumet tilsvarer ofte tre måneders husleie. Disse pengene settes på en sperret konto og er en sikkerhet for huseieren. Når vi flytter, skal vi ha pengene tilbake. Hvis vi har ødelagt noe eller ikke betalt husleia, kan huseieren bruke av depositumet for å erstatte dette.

Alle som leier en leilighet, skal ha en kontrakt på leieforholdet. I kontrakten står det blant annet hvor lenge vi kan bo i leiligheten. Det er viktig å forstå kontrakten og kjenne innholdet.

Den som leier, må selv passe på å ha en forsikring, en innboforsikring, på tingene han eller hun har i leiligheten.

Å eie bolig

I Norge er det mer vanlig å eie sin egen bolig enn å leie den. 76,4 % av husholdningene eier boligen sin selv (2021). Boliger blir oftest solgt gjennom private eiendomsmeglere. Det er flere måter å eie en bolig på i Norge. Vi kan for eksempel eie en selveierbolig eller en bolig i et borettslag.

Boliger koster mange penger, og de fleste låner penger i banken til boligkjøp. Det er vanlig å betale tilbake på lånet hver måned i mange år. Dette heter å betale avdrag. I tillegg betaler vi renter. For å få låne penger i banken må vi ha fast inntekt eller annen økonomisk sikkerhet.

Å ta hensyn til hverandre

Moren: Demp musikken, er du snill. Husk at vi har naboer.

Datteren: De må vel tåle litt musikk. De pleier jo å ha TV-en høyt på selv.

Bestemoren: Så, så. Vi må jo ta hensyn til hverandre.

Inneklima

Det koster mye penger å varme opp en bolig om vinteren. Normal innetemperatur for nordmenn er rundt 20 grader. De bruker varme sokker eller tøfler på føttene. De tar på seg en ekstra genser hvis de fryser.

Selv om det er kaldt, er det viktig å passe på at det kommer frisk luft inn i huset. Derfor må ikke alle vinduer og lufteluker være lukket. De fleste husene i Norge er laget av tre, og de vil bli ødelagt av fuktighet hvis de ikke får luft. Tre vil også bli ødelagt om man bruker for mye vann, for eksempel når man vasker gulvet.

Snakk sammen

Hvordan bor menneskene i hjemlandet ditt?

Hva er viktig for en huseier når han eller hun skal leie ut boligen sin? Hvorfor vil en huseier ha depositum?

Hvorfor er det viktig å sette seg inn i og forstå innholdet i en husleiekontrakt?

Snakk sammen om muligheten til å finansiere et boligkjøp.

Hvilke uskrevene regler finnes i hjemlandet ditt når mennesker bor tett sammen?

Hva forventer du av naboene dine?

Hvilke konflikter kan oppstå når mennesker bor tett sammen?

Snakk sammen om hva vi kan gjøre for å spare strøm.

Merke- og helligdager

Fødselsdag

Det er vanlig å feire fødselsdager, spesielt for barn. I tillegg til å ha familieselskap, inviterer ofte barna venner fra barnehagen eller skolen til bursdagsselskap.

De fleste har selskapet hjemme hos seg selv, men noen har selskapet et annet sted, for eksempel på en pizzarestaurant, i svømmehallen eller på et aktivitetssted for barn.

Gjestene har med seg en liten gave til bursdagsbarnet.

Bryllup

Hvert år er det omtrent 23 000 par som gifter seg i Norge. Noen av disse gifter seg i kirken eller i et annet trossamfunn, mens andre gifter seg på et offentlig kontor. Det er også tillatt for personer av samme kjønn å inngå ekteskap.

De fleste som gifter seg, feirer dette sammen med familie og venner. Det er vanlig at bryllupsgjestene og andre som kjenner brudeparet eller parets familie, gir en gave til brudeparet.

Dåp

Det blir født cirka 60 000 barn i Norge hvert år. Mellom 50 og 60 prosent av disse blir døpt i kirken mens de er babyer. Når barnet blir døpt, blir det medlem av kirken. Foreldrene bestemmer om barnet skal døpes eller ikke. Når et barn blir døpt, er det gjerne stor fest i familien, og dåpsbarnet får gaver.

For barn som ikke blir døpt i kirken, har ofte familien en ikke-religiøs feiring av barnet. Noen er med på en organisert humanistisk navnefest, mens andre har en helt privat feiring.

Konfirmasjon

Når ungdommer er 14–15 år gamle, kan de velge å konfirmere seg.

Hvis de konfirmerer seg i kirken, betyr det at de ønsker å fortsette å være medlem av kirken.

De siste tiårene har det blitt mer og mer vanlig med humanistisk konfirmasjon, det vil si en feiring av tenåringen uten religiøst innhold.

I tida før konfirmasjonen går ungdommen på et forberedelseskurs enten i kirken eller i en livssynsorganisasjon. På kurset for kirkelig konfirmasjon lærer ungdommene om kristendommen og diskuterer etiske og moralske spørsmål. På kurset for humanistisk konfirmasjon lærer ungdommene om humanisme og diskuterer livssyn, etikk og moral.

Når en ungdom blir konfirmert, er det gjerne stor fest i familien, og konfirmanten får gaver.

Rundt 60 prosent av ungdom konfirmerer seg i kirken. Det er omtrent 20 prosent som velger en humanistisk konfirmasjon. Rundt 20 prosent av ungdommene konfirmerer seg ikke.

Begravelse

Hvert år dør rundt 40 000 mennesker i Norge. Omtrent 85 prosent av disse blir gravlagt i kirkelig regi. Det betyr at en prest leder seremonien under begravelsen.

Det fins to hovedtyper av begravelser: kistebegravelse og urnenedsettelse. I en kistebegravelse blir kisten med den døde lagt i jorda, mens i en urnenedsettelse kremes den avdøde, og urnen med aske settes ned i bakken.

Kremasjon har blitt mer og mer vanlig i Norge. Ca. 40 prosent av dem som dør, blir kremert.

Norges deltakelse i internasjonale organisasjoner

FN (Forente nasjoner)

FN er en internasjonal organisasjon som ble etablert 24. oktober 1945. FN jobber for internasjonal fred og sikkerhet og er et forum for dialog mellom ulike land i verden. I dag har FN 193 medlemsland.

FN arbeider også med internasjonal rett, økonomisk utvikling og menneskerettigheter. FN har en viktig rolle som fredsskapende organisasjon.

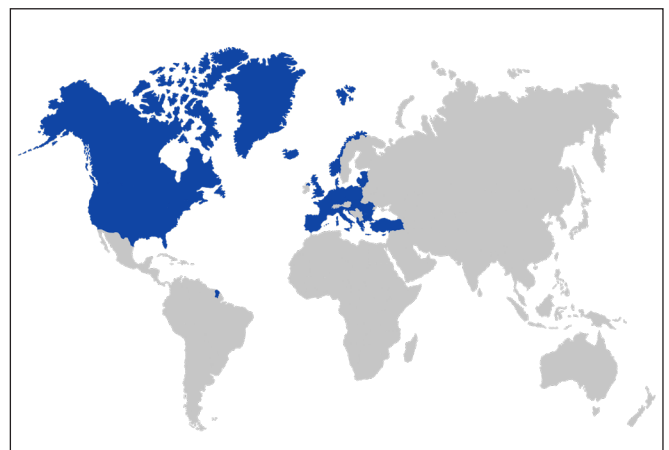
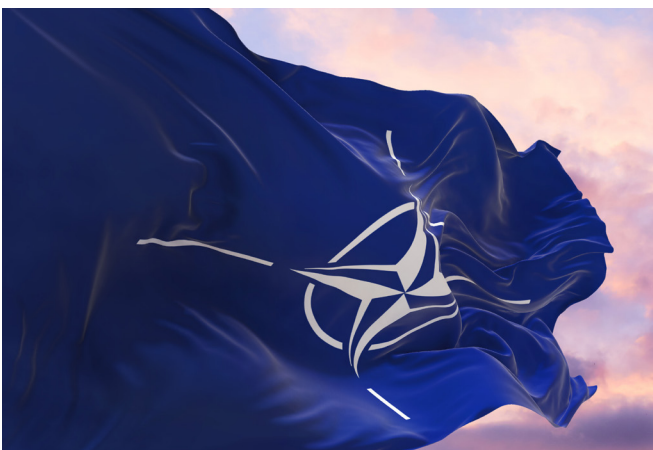
Medlemslandene finansierer FN gjennom økonomiske bidrag. FN har ingen reell juridisk makt. Vedtak som blir fattet i FN, er derfor ikke juridisk bindende for medlemslandene.

NATO

North Atlantic Treaty Organization (NATO) er en forsvarsallianse med 29 medlemsland i Europa og Nord-Amerika. NATO ble dannet i 1949.

Medlemslandene har forpliktet seg gjensidig overfor hverandre til å stå sammen og kjempe dersom ett eller flere av landene blir invadert av ett eller flere andre land.

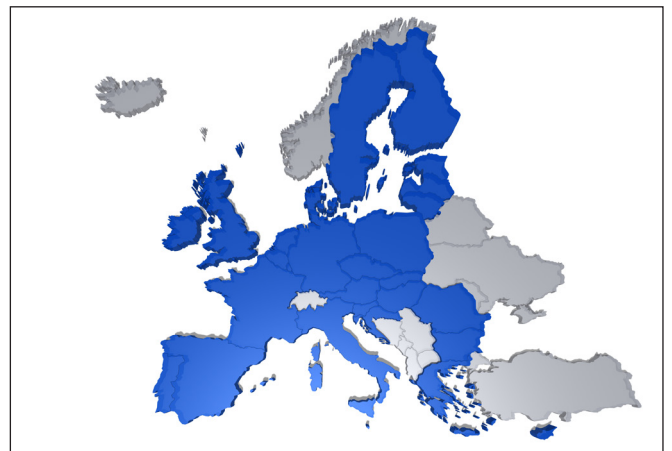

EØS

Norge er ikke medlem av EU (Europeisk union), men vi er likevel med i et forpliktende europeisk samarbeid. Dette samarbeidet kalles EØS (Det europeiske økonomiske samarbeidsområde).

EØS-avtalen regulerer samhandel og andre økonomiske forhold mellom EØS-landene. Vi følger blant annet EUs regler når det gjelder fri utveksling av varer, tjenester, arbeidskraft og kapital.

I Norge har det vært folkeavstemning om norsk medlemskap i EU to ganger (1972 og 1994). Begge gangene stemte flertallet i befolkningen mot at Norge skulle gå inn i EU, selv om flertallet var knapt.

Schengenavtalen

Schengenavtalen er en avtale som erstatter grensekontrollene mellom avtalelandene med eksterne grensekontroller. Dette betyr at man ser på Schengenlandene som ett stort område der man må vise pass eller ha gyldig visum ved yttergrensene for å komme inn.

Når man først er inne i Schengenområdet, kan man til vanlig reise fritt rundt i de ulike landene uten å møte en vanlig passkontroll. (Dette kan endres ved særskilte tilfeller, så anbefalingen fra norsk politi er å alltid ha med seg pass på reise til utlandet.) Avtalen ble signert i 1985 i Schengen i Luxembourg. I dag omfatter avtalen 26 europeiske land.

